

25.8.2025

Vastaanottaja
lausuntopalvelu.fi

Diaarinumero: VN/35827/2024

Tehyn lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Johdanto

Esitys liittyy hallitusohjelmakirjaukseen, jossa sosiaali- ja terveydenhuoltoon luodaan lainsäädäntö ja toimintamallit kansainvälisen avun vastaanoton ja antamisen mahdollistamiseksi ja huolehditaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintojen yhteensopivuudesta Naton jäsenyysselvotteiden kanssa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuollon ammattihenkilölakia, jotta lainsäädäntö mahdollistaisi kansainvälisen avun vastaanottamisen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lisäksi ammattihenkilölakeihin tehtäisiin valtion aluehallinnon uudistuksesta johtuvat välttämättömät tekniset muutokset ja tarkennettaisiin terveydenhuollon ammattihenkilölaissa olevaa asetuksenantovaltuutta.

Muutoksen on tarkoitus astua voimaan 1.1.2026

Tehyn kanta asiaan

Tehy kannattaa esitystä, jossa kansainvälisen avun nopean vastaanottamisen mahdollistamiseksi tehtäisiin välttämättömät muutokset terveydenhuollon ammattihenkilölakiin. Muutoksen avulla humanitaarista apua tarjoavien ulkomaalaisten terveydenhuollon ammattihenkilöillä olisi mahdollisuus harjoittaa terveydenhuollon säänneltyä ammattia Suomessa poikkeusoloissa ja erilaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa. Em. tilanteilla voidaan tarkoittaa sotilaallisia konflikteja, terrorismia, luonnonkatastrofeja tai suuronnettomuuksia. Suomen ulkopuolelta lähetettyjen terveydenhuollon ammattihenkilöiden toiminnan mahdollistaminen edesauttaa osaltaan suojaamaan ihmisiä hengen ja terveyden vakavalta vaarantumiselta.

Pidämme tarkoituksenmukaisena esitystä terveydenhuollon ammattihenkilölakiin lisättävästä uudesta 3 c pykälästä, jonka mukaan lakia ei sovellettaisi sellaiseen henkilöön, joka harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia osana kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain 1 §:ssä tarkoitetun kansainvälisen avun antamista ja jonka pyytämisestä on päätetty lain 2, 4 tai 5 §:n mukaisesti.

25.8.2025

Tällöin ammattihenkilö voisi harjoittaa ammattiaan ilman viranomaisen myöntämää ammatinharjoittamisoikeutta.

Pidämme tärkeänä soveltamisalanrajausta, jossa ammattihenkilön toimiminen Suomessa olisi sidottu kansainvälisestä avusta tehtyyn päätökseen (päätöksen tekijänä tasavallan presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö) ja siinä määriteltyyn avun laatuun, laajuuteen ja keston. Mikäli henkilö haluaisi harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia päätöksessä määriteltyä apua laajemmin, sovellettaisiin häneen terveydenhuollon ammattihenkilölain säännöksiä. Pykälää ei siten sovellettaisi normaalioloissa, jolloin ulkomailla koulutuksensa saaneen terveydenhuollon ammattihenkilön sääntely noudattaisi ko. lain nykyistä käytäntöä.

Edelleen esityksen mukainen humanitaarisen avun tehtäviin lähetettyjen terveydenhuollon ammattihenkilöiden tehtävien rajausta siten, että heillä ei olisi oikeutta määrätä lääkkeitä, käsitellä potilastietoja tai toimia itsenäisinä ammatinharjoittajina on perusteltu, koska he eivät ole terveydenhuollon ammattihenkilöitä Suomessa eikä heillä olisi oikeutta käyttää suomalaisen ammattihenkilön ammattinimikkeitä. Lisäksi on hyvä huomioida mahdollisessa tehtävien rajaamisessa kansainvälisten ammattihenkilöiden erilaiset koulutussisällöt ja osaaminen suhteessa Suomen tutkinto- ja koulutusjärjestelmään. Tämä selkiyttää heidän rooliaan koulutettujen suomalaisten ammattihenkilöiden apuna ja tukena. Lain valmistelun yhteydessä tulisi kuitenkin huomioida mahdollisen kielituen ja tulkkauksen tarpeet tilanteissa, joissa kansainvälisen humanitaarisen avun työntekijöitä sijoitetaan hyvinvointialueille suomalaisen koulutetun henkilöstön tueksi ja avuksi. Näin asiakas- potilasturvallisuus ja henkilöstön hyvinvointi ei sen vuoksi poikkeusoloista huolimatta heikkenisi.

Esityksessä ehdotetut säädösteknisluonteisia muutokset terveydenhuollon ammattihenkilölakiin ja sosiaalihuollon ammattihenkilölakiin johtuen valtion aluehallintouudistuksesta ovat perusteltuja. Täsmennykset terveydenhuollon ammattihenkilölain 23 b §:n (rajattu lääkkeenmääräminen) asetuksenantovaltuuden täsmentämiseksi siten, että STM:n asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuten § 22, ovat perusteltuja ja kannatettavia.

Lausunto on valmisteltu yhdessä Suomen Sairaanhoidajat ry:n, Suomen Kättilöliitto ry:n, Suomen Röntgenhoitajat ry:n ja Kuntoutusohjaajat ry:n kanssa.

Helsingissä 25.8.2025

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: koulutusasioiden päällikkö Juha Kurtti, juha.kurtti@tehy.fi
